

Izhaja po
dvakrat na mesec ali 24 krat
na leto v Ljubljani, kedar ga
prebere in ne konfiscira
policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
15 kr. v administraciji „Za vodo“ hiš. št. 250 v drugem
nadstropji na ulice.

Veljá
celo leto 3 gld., pol leta 1 gld.
50 kr. in četrť leta 80 kr. za
vsacega brez ozira na stan,
narodnost in vero.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Telegrami iz vseh delov sveta.

Iz Berolina. Ker Bismark nima dosti ječ, da bi zaprl vse svoje prijatelje in sovražnike, je ukazal narediti za zdaj 15 milijonov tašk, ktere misli obešati na usta tistim, ki bi se predrnili o njem slabo besedico le črhiniti. Da bi o njem pa celó nič slabega več ne prišlo na dan, je sklenil sam tudi tako taško na ustih nositi, da bi se nikdar ne zagovoril. — Ravno zdaj je bil dejal pod ključ zadnjega rogovileža in ta je — on sam.

Iz Madrida. Španjski boj je končan, ravno zdaj so našli tujci zadnja dva vojaka, republikanca in Karlista, ki sta bila drug drugega zadavila. Zdaj bo menda tako dolgo mir, dokler ne bosta prva dva Španjca sedem let stara.

Iz Carigrada. Sultan nima več spanja. Zdravniki so poskusili vse, kar vedó in znajo, da bi ga k spanji pripravili, a ni se jim posrečilo. Kar so slišali na carigrškem dvoru o izvrstnem govorniku dr. Šraju, poslancu ljubljanskih nemškutarjev. Tega so poklicali na pomoč. Če pri tega govorih sultan ne bo zaspal, potem res ni več spanja za-nj.

Iz Franc-Jozefove dežele na severu. Pri nas še ni nobena šola ponemčena, tudi ni tu še ne enega ustavoverca.

Iz Japonskega. V večernem delu dežele strašna lakota. Vlada je v silni zadregi sklenila vpeljati verske in šolske postave, kakoršne so v Avstriji, ker se nadjá, da jih bodo vsi prebivalci kmalo do dobrega — siti.

Iz Perzije. V nekterih krajih je bila strašna kuga. Zdravniki je z vso silo in vsem trudom niso mogli pregnati, da-si so jo noč in dan preganjali. Po nasvetu skušenega modrijana, ki je bil dalje časa na Nemškem in v Avstriji, je perzijski šah (kralj) vpeljal v svoji deželi liberalstvo in poklical tje gospoda konfiskovalca Ahčina, in — glejte! — pred tima je pobegnila še celó kuga brž iz dežele.

Iz Afrike. Divjaki v srednji Afriki so si naročili ljubljanski „Tagblatt“, kteri jim je zato jako všeč, ker, kakor oni, s kolom bije svoje sovražnike po glavi in ker bi tudi oni včasih radi Slovence žrli.

Iz Dunaja. V ministerski palači je vedno majhen potres, tako, da se ministerski stoli vedno po malem majó. Vsled interpelacij v deželnem zboru kranjskem in štajarskem zavoljo ponemčevanja šol misli ministerstvo ukazati, da se ima v onih ljudskih šolah, kjer ni učitelja, učiti vse v slovenskem jeziku, in da bo na ljubljanski realki slovenski jezik obligaten brez ozira na narodnost za vse učence, ki ne hodijo v šolo. Enak ukaz se je poslal tudi v mesec.

Iz Rima. Viktor Emanuel je dal ravnokar svojo kožo sam vstrojiti, ker se boji, da bi mu je Lahí ne strojili. Dragina velika, cent živega človeškega mesa, ktereга tolovaji vjamejo, veljá od 6000 do 30.000 gld.

Iz Zagreba. Na naše vseučilišče je poklican Pirkar. Ker je mož ravno tako učen, kakor vnet za slovanstvo, bo gotovo tu na pravem mestu.

Iz lune. Tudi pri nas se ima zemlja premeriti, da se naredi podlaga novemu davku. Ker smo slišali, da se v to komisijo nastavlja jo na Kranjskem možje, ki toliko poznajo razmere v luni, kakor one na Kranjskem, prosimo, da jih pošljete k nam, brž ko bodo pri vas vse opravili.

Iz Olimpa. Pri nas bi radi napravili liberalno vlado, pa nimamo nikogar, ki bi nam izdelal liberalne postave, ker sedanjih liberalcev nobeden sem gori ne pride. Tudi liberalnih govornikov nimamo, dasiravno bi plačali radi vstopnino, da bi ktereга slišali.

Iz pekla. Nekoliko hudičev, ki so šli na potovanje po svetu, se je brž vrnilo, ko so prišli na Nemško in v Avstrijo.

Gospod Ahčin,

oficijski zagovornik vlade.

Ti Slovenci pa vendar vse na slabo obrnejo, kar vlada stori. V deželni zboru so interpelirali vlado, zakaj je slovenske šole preobrnila v nemške, zakaj pošilja v slovenske kraje trde Nemce za profesorje in zakaj je bilo premeščenih več slovenskih poštinih uradnikov daleč od doma na skrajne meje obširne Avstrije. Tej interpelaciji so dali tako podobo, kakor da bi vlada imela pri tem drugačne kakor dobre namene, in tudi njihovi časniki, katere smo pa, se ve da, konfiscirali, so vladi očitali Slovincem sovražne namene.

Vse to, verjemite mi, je krivično. Res, da ste se sprva slovenski realni gimnaziji v Novem mestu ponemčili, — res, da je prišlo mnogo trdih Nemcev za učitelje v šole, katere obiskuje večidel slovenska mladina, — res tudi, da je bilo več poštinih uradnikov poslanih iz Ljubljane na skrajne meje obširne Avstrije, ali vlada je imela pri vsem tem najboljše namene.

Ko je premenila oni prej slovenski realni gimnaziji v nemški, je nameravala vse kaj drugega, ko zatirati slovenščino in ponemčevati deželo. Vlada namreč bolje vé, kaj je Slovincem treba, ko njihovi kolovodje in kričeči časniki. Ti so kričali po slovenskih šolah, a vlada jim je dala več, ko so prosili, namreč nemške šole, katere so gotovo boljše od slovenskih, kakor je na priliko beli vse-nični kruh boljši ko črni ali celó ovseni. Le hudobni ljudje morejo torej podtikati vladi slabe namene.

Ravno taka je z nastavljanjem trdih Nemcev za profesorje po šolah v slovenskih deželah, zaradi česar vlado grdo obrekujejo. Kratkovidneži! Ali ne veste, kake blage namene ima vlada pri tem — po vaših mislih krivičnem — ravnanju? S tem, da pošilja trde Nemce Slovincem za učitelje, ne namerava nič drugega, kakor doseči to, da bodo sčasoma vsi profesorji v Avstriji naučili se slovenskega jezika, kajti to tudi vlada dobro vé, da slovenska mladina ne ume profesorjev, ki le nemški znajo. Toraj bo takemu profesorju treba naučiti se slovenskega jezika in kedar ga bo znal, potem bo prišel drug za njim, ki ga še ne zna, da se ga zopet ta nauči. Res, da se morda polovica teh nemških profesorjev ne bo naučila dosti ali celó nič slovenskega, ali to ne more biti vladina krivda, vlada ima pri tem le najboljše namene. Mogoče celó, da se slovenska mladina ne bo učila tako lahko, kakor bi se, ko bi ji profesorji predmete v maternem — namreč slovenskem jeziku razlagali; — ali tudi ta mogočnost ne sme ovirati vlade v njenem iz najboljšega namena izvirajočem početju, kajti vlada ima zmiraj najboljše namene, tega mi ni treba še posebno povdarjati.

Po tem, kar sem tu gledé šol in nemških profesorjev omenil, bi bilo skoro odveč braniti vlado zoper sum, kakor da bi bila poštni in telegrafski uradniki preganjala, ker so Slovenci; a ker mi je prav lahko dokazati tudi tu, da je vlada ravnala zopet le iz najboljših namenov do dotičnih uradnikov in do Slovincem, naj o tem spregovorim par besedi. Vlada ali prav za prav poštno in telegrafsko vodstvo pozná dobro stari in resnični latinski pregovor: „nemo propheta in patria“ — noben prerok domá ne veljá. Vlada, oziroma poštno in telegrafsko vodstvo, pa želi, da uradniki Slovenci kaj veljajo, in doseže to s tem, da jih pošlje v tuje dežele, kjer bodo kaj kaj veljali in domú vrnivši se tu gotovo več veljavnost imeli, ko prej, ker bodo — na vladne stroške, to posebno povdarjam — med tem kaj svetá videli. Če pa kateri izmed njih med tem na tujem umré, tega gotovo vlada ni kriva, kajti znano je, da ljudje tudi doma mrjó. — S tem, da je vlada oziroma poštno in telegrafsko vodstvo nadomestilo jih deloma s trdimi Nemci, ni nameravalo nič drugega, kakor to, kar pri imenovanju nemških profesorjev za šole na Slovenskem. Tudi na ob-

činstvo se je pri tem ozirjal, kajti kdor ne zná nemški, bo pri takem uradniku „kmalo opravič“.

Zato prosim, nikar natolcevat vlado, dokler ne veste, zakaj je to ali ono storila, kar se vam čudno zdi. Ona ima vedno najboljše namene, tako tudi uradi, ki slovenske liste konfiskujejo; jemlje jih namreč v svoje varstvo, da jih nihče ne raztrga ali pa še za kak bolj nečeden namen ne porabi, kar bi se vsaj deloma gotovo zgodilo, ko bi jih pustili po svetu. Res je, da jih potem sežgemo, ali znano je, da so se v starem veku sežigale za dar le popolnoma čiste živali in najboljše pridelki. Zato pa mi ne sežigamo nemških in nemških časnikov, marveč le slovenske.

Mislím, da je po teh mojih razlogih vsak prepričan, da ima vlada povsod in vselej najboljše namene. Se priporočam, gospóda!

Sumljiv ugovor.

Dežman je v kranjskem deželni zboru hotel posekati dr. Bleiweisa, kateri se je naslanjal v svojem govoru na to, kar je po časnikih bral, s sledečim izrekom:

„Koliko je verjeti časnikom, to jaz dobro vem, ker sam vanje pišem.“

Kdor vé, da Korelj pišejo navadno le v „Tagblatt“, brž razume, da so govorili iz lastne skušnje.

Zmešane reči.

A. Si slišal, da je na Vrhniki pogorelo 36 hišnih števil.

B. Hvala Bogu!

A. Kaj? Ali si človek? Zakaj hvala Bogu?

B. I no, zato, ker so pogorele samo hišne številke, ne pa tudi hiše.

Učenec pride prepozno v šolo, gospod učitelj ga trdo prime in praša, kje je bil.

Učenec. Zamudil sem se na poti, ker sem težko hodil.

Učitelj. Prazen izgovor! Boš kaznovan. Zakaj si težko hodil? Govori!

Učenec. Sem težko nosil.

Učitelj. Nosil? Kaj si nosil?

Učenec. Kapuna.

Učitelj. Kapuna? Kaj je tebi kapuna nositi? Poklekni! Komu si nesel kapuna? Kje ga imaš?

Učenec. Sem ga pustil v vaši kuhinji.

Učitelj. A tako?! Opravičen si, vstani!

Nemškutar. Jaz pravim, da ni nič boljšega za naše otroke, ko nemška šola.

Narodnjak. Jaz pa pravim, da je nemška šola za naše otroke malo boljši, ko nič.

Prvi gost. Saperment, to je preveč! Tu v zelju sem dobil pol telečjega kopita.

Drugi gost. Tiho bodite! Če vas krčmar sliši, bo mislil, da ste teleta pojedli, in ga vam vtegne rajtati.

A. Pravijo, da se po avstrijskih deželah nikjer §. 19. ne spoštuje. Jaz pa vendar vem za deželo avstrijsko, iz katere še ni bilo nobene pritožbe zoper ta paragraf.

B. Povej mi, katera je ta srečna dežela?

A. Franc-Jozefova dežela na severnem polu.

Krišpin Krišpovič.

Baš dalje nadaljevajočemu moji zmožnosti mogoča tim jeziko-, čim zgodovinslovska premišljevanja in narodnostnoznačajna opazovanja mi pride na mojo pot politične zamišljenosti baš ta doktor Šrajevič v deželno-zborskem fraku, v katerega ustavoverno-liberalno-nemčurški meščani ljubljanski in neodvisni c. k. uradniki ga obleči nikakor drugače niso mogli.

Nego jaz, od nekdanj že rad koga kolikor toliko požgčkati voljne navadnosti, odkrivši se njegovemu deželno-zborskemu fraku, raztegnem svoja usta in izpustim iz njih votline sledeče njega v kolikor-tolikošno zadrego spraviti namenjeno vprašanje politične zavihanosti:

„Ali bi Vaša deželno-zborska Plemenitost doktorske učenosti bila v toliko Vaši Visokorojenosti prijetnem, kolikor moji nič pomenljivi osebnosti nikakoršne deželno-zborske važnosti vstrežajočem stanu ustmeno mi povedati, kaj je tisto dandanes toliko cenjeno, kolikor veljavno liberalstvo in kaj tisto baš nič manj

cenjeno, a od vsakega zahtevano ustavoverstvo?“

Plemeniti svoje ljubljansko-poslanske korake velike važnosti ustaviti uljudno blagovoli in pogledavši me od višočine klobuka do globočine podplatov se velikodušno doli spusti mojemu prašajočemu jeziku ponuditi sledeči odgovor:

„Liberalstvo? Če se enostransko vi baš tako povzdigniti hočete, da pridete jutri k moji Blagorodnosti na kosilo, se bom drugostransko baš jaz tako ponižati vljudnost imel razložiti vam pomenljivost liberalstva in ustavovernosti.“

„Bom baš tako prost!“ odgovarjam jaz, pokazati hoteč, da tudi meni kot na višavi časa stoječemu niso neznani izrazi dandanašnje olikanosti.

Drugi dan dobrega kosila se baš veseleč navadni zajutrak zeló opoprenega golaša opustivši, se podam že zeló lačnih korakov stoprv ravno ob eni proti njegovemu stanovanju.

„O, že po kosilu?“ me nagovori plemeniti.

Na kar pa jaz toliko osupnjen, kolikor občudovajoč njegovo pozabljenost, vsled katere se mu je primerilo pozabiti meni za kosilo dano vabljenje včerašnjega dne, prašaje izustim:

„Baš nikakor ne, česar se boste sami prepričati blagovoljno priliko imeli, brž ko se h kosilu vستي nama bo prilika dana in gre kuharica zopet iz sobe, na mizi pustivša za naju polne skledje jedila dišečega.“

Se on malo pristransko zasmee mej tem, ko jaz popolnoma objektivno ozrem se po pogrnjeni mizi, — in pravi s patriotičnim glasom:

„No sediva k razlaganji besed „liberalstvo in ustavoverstvo.“

„Temveč h kosilu plemeniti,“ spolnim jaz njegov govor enostranske pomenljivosti.

Sede va in plemeniti, ogrnivši si beli robec in zamašivši ga na vseh straneh okolo domoljubnega vratu, potegne vse, kar je bila dobrovoljna in gotovo tudi meni kot gostu dobro privoščljiva kuharica na mizo prinesla in vsled večletne navade še tudi dalje prinašala, v neposredno bližnjost svojih odpirajočih in zapirajočih se ust ter tudi v delokrog svojih za blagor dežele vnetih rok in spravlja z veliko marljivostjo vse po svojega želodca ustavovernih praznotah, to baš tako dolgo nadaljevajoč, dokler niso bile vse

posade popolnoma do zadnje drobtinice prazne enako mojemu obrazu, kedar je brivec opravil delo svojega poklica.

Nego jaz gledam toliko zavzet, kolikor njegov apetit občudovajoč to meni vso nado do dobrega kosila jemlječe početje brezsapno, a slednjič stavim interpelacijo, kipečo iz mojega praznega želodca globočine:

„I, plemeniti, naj vam dobro tekni blagovoli! A zdaj bi prišla tudi moje objektivne osebnosti malenkost rada na vrsto. Žlico, vilice, nož in krožnik že imam, a rad bi vedel, za kaj so take reči mi položene na mesto mojega prostora.“

Na kar plemeniti s svojo politično zmožnost razodeti namenjenim glasom spusti 's svojih nasitenih ust sledeče besede:

„Povabil sem vas h kosilu želečega zvedeti, kaj je „liberalstvo“, kaj „ustavoverstvo“.

„Za kar se vam hvaležen biti podstopim.“

„No, tu ste baš prilično videli, kaj je liberalstvo. Na tej mizi je bilo pogrnjeno za naju oba: jaz sem sit, a vi menda ne.“

„Nego kako? Saj nisem ne trohice pokusiti niti prilike niti gradiva imel.“

„Kar nikakor ni moja krivda. Meni moralo je prosto biti vzeti vse, kar je na mizo prinesla kuharica znanstvena roka, in vi mi niste smeli braniti, kajti svoboda ne pusti, da bi se komu kaj branilo.“

„Ako bi bil pa jaz, vas prehiteč, vse k sebi potegnul in se nasitil?“

„Ne mogoče, kajti jaz imam svobodnost vašo osebnost skozi vrata potisniti, davši vam dregljnej, da se po stopnicah valivši se še le spodej zopet na lastne noge spravite. Glejte, to je liberalstvo!“

„In kdor veruje, da je to prav, je ustavoveren?“ prašam jaz odpravljaje se, da bi šel kam kosila iskat.

„Da, ta je ustavoveren.“

In človeka, ki je tako liberalen in ustavoveren, slavna policija ne konfiscira, kedar se v deželnem zboru vzdigne govoreč zoper dramatično društvo, med tem, ko komaj čaka, da bi zasačila tega „Brenceljna“, kar pa nikomur, nikdar in nikakor koli ne brani, da si ga vsak naročiti utegne, kdar-, kamor- in za kolikor časa koli se mu zljubiti in za dobro zdeti vtegne.

Oda „Brenceljna“

v premišljajoči samotnosti.

Paragrafov je mreža
Temna pred mano;
Tam v zakotji Ljubljance
Žabjek kraljuje,
Hiša malo prijazna;
Pravdnik državni
Mrzko po meni škili,
In premišljuje,
Kak' bi zasačil narodno muho.
„Tagblatt“
Tuje zalege ljubček,
V lepi složnosti bratski
„Bullenbeisserje“ svoje
Ná-me ščuje.
„Brencelj“, narodna muha!
Dvigni svoje peruti,
V sinji zrak se zaleti
Nad Ljubljano prostorno;
Zvij svoj palec,
Vtekni ga umno
Med kazalec in prst osredni,
Figo
Vragom svojim pokaži!

Rešpehtarjova kuharica.

Če človek belj star ratuje, več sproba. „Se prav, kar se mene amtiče, še glih stara nisem, pa sem že vendar velik sprobala, pa več slabga, koker doberga.“

Zdej sem bla v dinst tam v Kamelk, od kterga ena pesem prav: „Beži Ljubljana, Gradec se skri, — Dunej pa Kamelku glihe nič ni.“ Tista pesem — sej jest jo znam vso, — pa pravi še več od purgarjov, k' so imel metle za štuke, pa zakure iz repe, pa štruklje za knofe in so se za močnik stepli: „En purgar le-tá j' bil vesel, — K' je pet štrukljov v eno

žlico zajel; — Pa komej je žlico v usta vteknu, — že ga je 'n purgar v trebuh becnu.“ Tode od teh purgarjov, k' so zdej tam, eviblam, de b' bil kter tistbart zraven, samo če je bil purgermojster, en gvišen Kecelj, per kterem sem bla jest glih zdej v dinst.

Pa de vam povem, koko se je to vrajmal. Pride enkrat ena stara moja pekantarca, glih k' sem bla vakant, k men' in prav: „Ti Špela,“ prav, „al te kej lušta iti v dinst k enem voreng gospod, k' so tud purgermojster? — „Zakaj ne,“ sem rekla, „če je vse, l'dje in pa lon, koker se šika, grem prec.“ M' je pa povedala, de je tist dinst per purgermojstri v Kamelk, en par pisem sem in ke, pa sem bla udinjana in se enkrat peljala s postiljonom ke.

Od konca je blo vse dobro, sem bla prov cfriden. Frava so bli scer kterkrat mal ferdrisleh, pa to ni drgač, jim tud nisem nič zamerla, zavolj njih bi bla še dons tam. Pa z gospodom sem imela ferdrus, pa zakaj?

Ta gospod so se m' res kej čudni zdel. Vsga imajo dost, kar jim srce poželi, pa vender niso nič kej zadovoljni. Men se je to čudno zdel, pa nisem mogla dolg ta pravga uržaha zvedet. Enkrat pa so peršli zvečer dam, letel koker hudournik v cimer, vrgli klobuk in suknjo od sebe, pa so nekej prov zagodrnjal, koker de b' fluhtal. Firbčna, koker sem že mal od nature, pertisnem uho h ključavnici in poslušam.

„I kaj t' pa je, de s dons tako ferdrisleh?“ prašaja frava.

„Ej vraga, kaj b' ne bil!“ odgovore gospod. „Sej veš, koko se mujam, kaj sem že špendal, da b' ga dobil, pa ga le še ni. Zdej sem poslal tistga velkga tiča, tistga vodlarja al kaj je, na Dunej, pa ga še ni, na prsih sem gol, koker — no, koker tist' k' nič nima.“

„To pa res ni prov, de ga ne dobiš,“ pravjo frava.

„Se ve de ni! Tist frak, k' je nalaš za to narjen, de ga bom gor perpel, bo že kmal od moljov sneden. Tode že vem, kaj bom naredil, dobit ga morem.“

„No, kaj li?“ prašajo frava firbčna.

„Zdej t' še ne povem, boš že slišala, juter imamo zicengo in k' domu pridem, bo tolk, koker de b' ga že imel.“

Per teh besedah so vstal, jest pa sem odskočila od vrat, de b' me ne vrajmal, de poslušam. Pa kaj mi nuca, če sem zvedla, de gospod nekej al nekga še nimajo, k' bi rad imel! Sej nisem vedla, kaj jim še manjka! Strašno me je firbec gnal, toko, de se nisem mogla več nazaj držat in sem zvečer Janeza — to je kučar — prašala, kaj b' gospod toko na vse viže rad dobil in na frak obesli, pa ne dobé in ne morjo obesit na frak.

„Ej,“ prav Janez, „še tega ne veš? Si bla mlada kršena. To je en vorden, veš, kaj je vorden?“

„I, kaj b' ne vedla, sej sem bla že per takeh v dinst, k' so imel polhno takeh vordnov na panjgelcih na suknji. A, torej vordna jim manjka, pa b' ga rad dobil.“

„Se ve da, sej so že tud dost špendal za fajerber, žulfenik in take reči, pa vse glih nič ne dobé.“

„Lejte no, de se za tako zvezdco al pa križček tako mujajo! Sej pravim, so vse sorte ldje na svet.“

Po tem sem bla prov firbčna, koko bodo zvečer per ziceng s' ta vorden zaslužil, komej sem čakala, de so peršli dam, in k' so bli v cimru, sem bla jest že per ključavnic.

„Zdej ga pa imam,“ je bla prva beseda, k' so not stopil.

„No hvala Bogu,“ so rekli frava, „zdej boš saj cfriden.“

Koko s' pa naštimal, de ga imaš?“

„Dons smo imel gmejratzicengo in smo nekej bešlislal, kar bo gotov naš regireng zlo všeč.“

Kaj ste bešlislal?“

„De vočmo mi kamelšk purgarji imet tajč šole, ne več slobenarskeh.“

„Koko pa, de so ta drug purgarji, k' je velik Slobenarjev vmes, votli cuštimat za tajč šole?“

„Od konca so se branil, potlej sem jim pa jest pred oči peljal, de je taka šola za nas nucna, posebno pa za dekleta. Glejte, purgarji — sem rekel — zdej se vaše hčere v šolah nauče samo kranjsko špraho, tajč nobena ne. Zato se pa tud ne morjo možit s pjontarji in sploh belj ansenlih ljudmí, ampak morjo jemat antverharje, al k večem kakšne šribarje, zato k' se po nobelj familjah le tajč govori. Če pa tajč znajo, potlej je pa vse drgač. — Toko sem pravil purgarjem in vsi so rekli, de imam prav, zakaj bi njih hčere ne ble frajle, in bi se potem belj bogat in nobelj možile, pa smo pešlislal, de bomo imel od zdej tajč šole. No, če po takem ne dobim vordna, nesem prec juter frak na tandelmark.“

Jest, k' sem vse to slišala, se nisem mogla crukholtat, de b' se ne bla na vse grlo zasmejala. Moj krohot pa se je mogel slišat v cimer, zato k' so gospod ven perbučal in zarohnel nad mano:

„Al si se ti smejala? Komu si se smejala?“

„Nej ne zamerjo gospod,“ odgovorim, „nisem mogla drgač, koker smejat se, pa ne njim, ampak tem kamelškim purgarjem.“

„Zakaj?“ prašajo gospod in me hudo pogledajo.

„Zato, k' so dons per gmejratziceng tako stuhtal.“

„Kakšno?“

„I no, de vočjo za svoje hčere tajč šolo in pravjo, de bodo se potem, k' bodo vse se tajč učile, vse belj nobelj in belj gosposk možile, koker zdej. Se ve de, koker bo to znan, de se kamelških purgarjev hčere tajč uče v šolah, brž bodo letel iz celga sveta grofje, princi, baroni in taki sem v Kamelk se ženit, toko de bodo mogli antverharji se ženit po kmetih, če ne bodo votli ledek bit, in de bo kmal cesta prevozka za kočije, k' bodo sem se vozile. Al so tud že sklenil cesto razširit iz te majenge?“

Gospod so jeze kar zelen, toko de jest vidim, de sem imela mal preveč hud jezic.

„Špela,“ pravjo in vzamejo priftošlec iz varžeta, „tu imaš tvoj lon za en mesec naprej pa za kvartír in košto za štirinajst dni, pa še en goldinar, de se koj jutri pelješ v Ibljano, al od koder s peršla. Jest take Slobenarce ne morem nucat per hiš.“

„No, no, je tud prov,“ pravim jest, „se pa lepo zahvalim. Men se dinstov ne manjka, pred ga bom dobila, koker Oni — vorden.“

„Marš iz hiše, še to noč!“ zarohne in mi pokažejo vrata, pa frava perlete, k' so slišal ta šunder, in pravjo:

„Kaj pa je to? Zakaj si tako hud?“

„Tih, molči tudi ti, jest sem gospod v hiš!“

Frava skremžjo obraz, nos se jim obes in v cimer zginejo, jest pa poberem svoje cunje, pa grem. Toko sem

zgubila dinst zavolj tega, k' so kamelšk purgarji sklenil napravljati šole. Kaj ne, de je to čudno!

Tode jest sem že vsa navajena. Če ne dobim kmal kakšenga dinsta, bom šla pa v kamelško tajč frajlsko šolo, tam se bom tajč naučila, potlej me bo pa že kakšen grof vzel.

Zdej smo glih na pol leta, zato naročite s' „Brenceljna“ naprej in pošljite dnar, de bomo še kterkrat katero rekli. Adijo za drug bart!

Nasvèt dr. Schrey-u.

Vi ste v deželnem zboru kranjskem „šrajali“, da je škoda tistih 800 gld., ktere ima dobiti slovensko gledališče več, kakor bi mu Vi privoščili, iz deželnega zaklada. Prav imate, škoda jih je res! Zato imate tu način, kako bi se ta denar skup spravil, a dežela ne trpela nobene škode.

Vas in Vaših tovarišev je v deželnem zboru 14. Izmed teh jih dobiva 9 po 5 gld., 5 pa po 3 gld. na dan. Če zborovanje trpi 30 dni, kar je navadno, potegneta Vi in tovariši iz dež. zaklada 1800 gld., kterih je gotovo zelo škoda. Te darujte dramatičnemu društvu, potem prihranite deželi ves ta znesek, ne le 800 gld. To lahko storite tudi s tem, da Vas ves čas zborovanja ni v zbor, ne bo nihče po Vas prašal.

V nemški šoli.

Učitelj. Kaj je beseda „von“?

Učenec. Beseda „von“ je predimenik, ki se stavi pred taka imena, ki sama na sebi malo ali nič ne pomenijo, n. pr. „von“ Schrey, „von“ Pilpah, „von“ Gariboldi.

Pogovori.

Tone. Večkrat sem že slišal besedo „srednja stranka“. Kaka stranka je li to?

Jože. To je stranka, ki hoče biti v sredi med „stari“ in „mladi“.

Tone. Pa vendar ne razumim prav.

Jože. Poslušaj, ti bom prav po domače razložil. Staroslovenci trdijo, da 2krat 2 je 4.

Tone. Prav imajo, saj je res!

Jože. Res je! Toda „mladi“, ki nočejo, da bi „stari“ beseda kaj veljala, pravijo, da 2krat 2 je 6.

Tone. Ni res! Ne znajo računati! Kdo jim bo to verjel?

Jože. Le stoj! So pa tudi taki, ki ne marajo „mladih“, ker vedó, da 2krat 2 ni 6, pa vendar nočejo pripoznati, da imajo „stari“ prav. Zato hočejo biti med obema v sredi in pravijo: 2krat 2 je 5.

Tone. A, taki so! Zdej jih pa že poznam, in vem, koliko so vredni.

* * *

Jaka. Kak razložek je med katoliškimi škofi na Pruskem in večino c. k. uradnikov v Ljubljani?

Tine. Hm! Uni so Prusi, pa niso prusaki, ti pa — no, saj sam veš kaj so.

Jaka. Ne, ne, že vidim, da ne veš. Pruski škofje so se rajši vladi zamerili in prišli ob vse, tudi ob kruh, in se dali zapreti, kakor da bi delali po Bismarkovi volji proti svojemu prepričanju. Naši uradniki pa rajši volijo zoper svoje prepričanje nemškutarskega kandidata, kakor da bi se višim zamerili ali prišli ob kruh.

Tine. Prava je tvoja! Zato so tako vrelj volit dr. Schrey-a.

* * *

Jože. Ali veš, Tine, zakaj stoji pred nekaterimi imeni „pl.“ ali „žl.“ in kaj se to pravi? Na pr. „pl.“ dr. Schrey?

Tine. To pomeni „plemeniti“ ali „žlahni“.

Jože. Zakaj pa stoji to pred imenom?

Tine. Najbrže zato, ker bi o takih ljudeh, če bi tega „pl.“ ali „žl.“ pred imenom ne imeli, nihče ne mislil, da so plemeniti ali žlahni, — namreč na duši ali značaju.

* * *

Jaka. Kterih bo več v nebesih, pravičnih ali krivičnih?

Jože. Gotovo krivičnih. Saj slišiš, da, kdor je pravičen, zdaj nikamor ne pride.

Jaka. To je res! Na ta način bodo v nebesih sami nemškutarji, ustavoverci, liberalci in nekoliko mladoslovenecv

* * *

Tine. Zdaj pišejo „mladoslovenec“ in „maloslovenec“? Kaj je pravo?

Tone. Oboje, kajti kdor je „mladoslovenec“, je tudi — malo Slovenec.

Malo robato, pa dobro.

Ljubljansk profesorček, po rodu Slovenec, ki pa na vso moč sovraži vse, kar je slovenskega, tedaj tudi svoj materni jezik, in se le nemško štuli, pride v gostilnico in si naroči telečji jezik. Ko mu ga natakar prinese, se prav poželjivo čez njega spravi.

To vidita dva narodnjaka, ki nista tako „učena“, kakor profesorček, timveč priprosta človeka, pa modre pameti.

„Glej, glej,“ pravi prvi drugemu, „to je čudno! Ta profesorček ne mara za jezik svoje matere, jezik svojega bratca ima pa tako rad.“

Le tako naprej, potem bo že!

Deželnim zborom so bile predložene letos nektere prav čudne postave, n. pr. postava, kedaj se smejo streljati in loviti posamezne živali. Kakor da bi bil blagor dežele odvisen od tega, koliko zajcev, jerebic, divjih rac in petelinov se klati po njenih gozdih in poljih!

Če se bo delavnost deželnih zborov napotila na to polje, bi vedel „Brencelj“ še nekoliko predlogov ali postav take baže, n. pr.:

Postava, kdaj se smejo žabe loviti in bolhe streljati.

Postava, vsled ktere se ne sme nobeno mravljišče razbrskati.

Postava, po kateri se mora vsak, kdor lovi metulje ali žužke (kebre), prej izkazati z lovskim listom.

Postava, ki določuje, kako se morajo podgane in miši loviti in pobijati, da preveč ne trpé.

Postava, po kateri je zapovedano vsakemu naznaniti županu, koliko muh je pobil, ali koliko gosenic, črvov in drugih mrčesov na dan pohodil.

Postava, ktera prepoveduje vrabce poditi iz njiv, in ukazuje postaviti v proso, turšico itd., table z nemškim napisom, da je tu zobjanje prepovedano. Če bi pa vrabci in vrane na take table ne porajali, jih je treba zatočiti pri županu, kateri potem zoper nje vpelje kazensko preiskavo. Še le potem, če bi vrane, vrabci in drugi enaki tiči ne prišli na povabilo, se smejo loviti in županu izročevati, da jih potem primerno kaznuje.

Zastavice.

Kterega Marka se katoliška duhovščina zdaj bolj spominja, ko evangelista?

Kteri „smarkovci“ dandanes posebno po Nemškem najbolj razsajajo?

Za ktere vence naši nemškutarji, pa tudi zagrizeni Nemci, najmanj marajo?

Neverjetno!

Ljubljanski knezoškof, kateri je za narod svoj in duhovščino toliko storil, da nihče ne more povedati, je te dni zopet pokazal sijajno svojo darežljivost ter kako mu srce za blagor naroda in duhovščine bije, in kako izdatno hoče podperati vse, kar je tema v prid.

Odločil je namreč iz svojih obilnih dohodkov 2000 goldinarjev za orglarsko šolo na Kranjskem; letnih 3000 gld. podpore društvu za pomoč revnih in onemoglih duhovnov;

časnikoma „Danici“ in „Slovenu“ vsakemu po 2000 gl. letne podpore;

„Narodni šoli“ 3000 gld.; od banke „Slovenije“ je kupil vse še ostale delnice; palačo, katero v Kranju zida, je namenil za slovensko vseučilišče; dokler pa tega nimamo, je palača „narodni dom.“

To so večja darila, o manjših ne govorimo, ker ne vemo za-nje. Vse to je gospod knezoškof tako na tihem naredil, da nihče nič ne vé in ne čuti, še tisti ne, katerim so darila namenjena. Njegovo geslo je namreč: Naj desnica ne vé, kaj dobrega stori levica – duhovščini, in zopet naj levica ne vé, kaj dobrega stori desnica – narodu.

Tako je tudi!

Pa ne, da bi mi zopet kdo zabavljajl čez našega vrlega škofa, češ, da ima vse svoje obilne dohodke le za-se in za U...!! Mu bom že uro navil jaz — namreč tistemu, kdor se bo še predrznil čez našega škofa mi zabavljati.

„Brencelj“.

Iz Olimpa.

Dragi mi „Brencelj“!

Dolgo že Ti nisem pisal, tudi danes dobiš le par vrstic. Ravnokar sem govoril s škofom Wolfom, ki se strašno jezi, zakaj da njegovega slovarja še ni na svitlo. Že stokrat je šel ponoči strašit vašega sedanjega škofa Vidmarja, ki pa menda na strahove ne veruje, sicer bi bil gotovo že kaj storil za slovar, kterega Slovenci tako zelo potrebujete. Škofa Wolfa zelo boli, da je dobil takega naslednika, ki se škofovega stola drži, kakor bi bil prismoljen na-nj. Jaz sem ga skušal zagovarjati, rekel sem, da ima boje škof Vidmar preveč opraviti s svojo palačo v Kranju, da se na vso moč boji zameriti se vladi in da se U.... ne mudi tako za slovar, pa blagi mož me še poslušal ni in je žalosten odšel. — To sem ti hotel povedati za zdaj, nič drugoga.

Ves

Tvoj
Miroslav.

O žabjeku.

Slovensk in nemčursk časnikar gresta memo Žabjeka. „Kje bi bila midva zdaj-le,“ pravi nemčurski časnikar, „ko bi vsak tam bil, kamor priti zasluži?“ — „Jaz bi bil sam tu zunaj,“ odgovori slovenski časnikar.

Tužna mati spridenemu sinu.

(Poje se po znani melodiji: „Hotla sem moža imet!“)

Bog je meni sina dal,
Ime mu „Jože“ se je zbral.
Jaz ponosna b'la
In vesela ga,
Oče je z glavo majal.

Meni to ni nič kaj všeč,
Da ni vnet za božjo reč;
Pa tolažim se:
Naj se 'zleta še,
Bo potem pa bolj goreč.

Bistre glave res je bil,
Hitro se molitev učil;
Naš kaplan so djal',
„V šolo bi ga dal',
Škoda, če bi kmetič bil!“

Kaj se revci mi zgodí,
Skoro mi povedat ni,
Moj edini sin —
O ti potepin!
Le na Dunaj mi tišči.

Oče je majal z glavo:
„V šolo dati ga težkó!
Bi preveč me stal,
Če b' ga v mesto dal,
Kjer življenje je drago.“

Pravi, da „gospod“ ne bo,
Da nikdar ni mislil to.
Hoče dohtar bit',
Prava se učit',
Da ne vbrani mu nikdo.

Jaz pa mislila drugač;
„Ej, saj nisi tak berač,
Naj le v šolo hod',
Bo enkrat gospod,
Ne bo nosil kmečkih hlač.“

Oče pravi, da ne dá
Mu za Dunaj krajcarja
Meni pa celó
Sólze se vderó,
Omhčít' ne mor'jo ga.

Jožek naš je v šolo šel,
Dobrega res nič imel,
Prav težko sva ga
Z vsem zakladala,
Oče še kadit' ni smel.

Mene prime se obup;
Vse, kar spravila sem skup,
Sem zdajala mu —
Temu spridencu,
Ki mi starih dni bil up.

Pa se dobro je učil,
Vselej je pri prvih bil;
Toraj sva oba
Ga vesela b'la,
Kadar premij je dobil.

Svoje vse je skup pobral
In na Dunaj se podal.
Mene žalost jé,
Oče se grozé;
Jaz pa slišim jib ne mal'.

Da študent košta denar,
Nama kmalo jasna stvar.
Midva noč in dan
Delava le za-nj,
Le za njega nama mar.

„Naju spravil je ob vse,
Kak živeti nama je!
Oh ti grd capin;
Nisi več moj sin!“
Tak se oče jezen dré.

Grunť se nama zadolži,
S čem plačati davka ni;
Pa tolaž'va se,
Da bo dobro vse,
Ko sin šole dovrši.

Jaz neznano zdaj trpim,
Skor' umreti si želim;
S hiše zgine mir,
Noč in dan prepír,
Ni noči, da mirno spim.

Potem šel bo v „lemenát“,
Da uči se mašo brat',
Nama pa skrbi
Več za njega dni,
Saj so škofje dost bogat'.

Tak' preteče mescev več —
Mene zbada tuge meč, —
Kar se 'z Dunaja
Pismo pripelja;
Oče vzame ga grozeč.

Kak bo oče ga vesel,
Ko bo novo mašo pel!
Če gre grunt na kant,
Saj „gospod“ bo fant,
Naju k sebi bode vzel.

V pismu Jože se kesá,
Da grešil je, sam spozna.
Ni mu več živet',
Nič mu ni za svét,
Če sva jezna na-nj oba.

Ko je dvanajst let okol',
Sin končal je osem šol,
Pride spet domú,
Pa pozná se mu,
Da vse rajše, kakor mól'!

Oče vrže pismo v kot,
In zopet gre svojo pot.
„Jaz ne zmenim se,
Naj gré, kamor 'če,
Če se tudi vraga lot'!“

Meni je srce težkó,
Sólze stop'jo mi v okó:
„Dragi mož ti moj,
Saj je sin on tvoj,
Saj srce mu še mladó!“

Tak očeta spravim vsaj,
Da mu piše res nazaj,
Da mu odpusti,
Naj se le uči,
Da bo dober dohtar kdaj.

Kmaló pride pismo spet,
Jože hoče d'narja imet';
Oče pravi pa:
„Kje li vzel bi ga!
Sin naj' hoče prav odret'.“

Ker pa jaz miru ne dam,
Pravi oče: „Vola 'mam!
Naj pa še ta gre!
Videla boš že,
Kaj godilo bo se z nam'.“

Sin študiral je naprej,
Vedno potreboval kej;
Tak je kravica
Zadnja s hleva šla,
Nama slabo šlo odslej.

Vendar nama up je bil,
Da bo Jože se 'zučil,
Da bo dohtar kdaj
Nama vračal vsaj,
Kar od naju je dobil.

Pa sva goljufala se;
Sin na dom se vrnil je.
Dohtar ni še bil,
Se premal' učil.
Pri poskušnji padel je.

Kaj nama je zdaj počet'?
Oče pravi: „Sin preklet!
Sva prišla ob vse
Prav po tebi le;
Idi zdaj le križem svét.“

Sin od dóma se podá,
Zapustivši naju dva.
Nama starih let
Je težkó živeti!
V stiskah in nadlogah sva.

Pretečete leti dve,
Nihče, kje je sin, ne vé.
Kar krčmar Prebil,
Ki je v mestu bil,
Pravi, da ga videl je.

Oče pravi: „Maram zanj!“
Jaz pa imam polno sanj,
Mi ne dá miru,
Ker je sin moj tu,
Vidim ga po gosto v spanj'.

Zato v mesto glavno grem,
Prašam dolgo, predno zvem,
Da pri advokát'
Mi ga je iskát'!
Ki se piše — kaj jaz vem!

Vendar ga res tam dobim,
Ko zagledam ga, strnim:
Ves je razcapan,
Kakor kak cigan,
Da skor sram me iti ž njim.

Ko ga vzamem pa seboj,
V krčmo bližnjo gre z menoj,
Tam spoznam še le,
Kak' je spridel se,
Da me groza je, o joj!

On ne veruje v Boga,
Prazna stvar mu vera vsa,
On je liberal'e
In zasmehoval'e
Vsega, kar sem učila ga.

Sveta mu nobena stvar,
Tud' za naju ni mu mar;
Nič vesti mu ni,
Tje v en dan živi,
Med živino ima par.

Jaz svarim ga in rotim,
Da poboljša se, želim;
On pa ima smeh
Zá me le v zobéh,
Pravi, da naj ga pustim.

Pravi, da neumna sem,
Če verjamem „farjem“ vsem.
Ki sleparijo
In peharijo
Ljudstvo, ki verjame jim.

Žalostna vsa domu grem,
In očetu vse povem.
Ta se razjezi —
In se togoti;
Ziniti mu več ne smem.

„Zdaj imaš ga, prav je tič,
Ne bo iz njega nikdar nič!
Vedno bo berač
Ali postopač,
Zanj se brigal bo le brič.

Moja nada je zdaj preč,
Upat' ni od njega več.
Mi dva sva ob vse,
Grunt na kantu je,
Sin za naju bil je meč.

Hot'la sva „gospoda“ 'met'
Za podporo starih let:
Zdaj imava ga,
Da je sram oba,
Da želíva si umret'.

Drobtinice.

Tone, sedem let star fantek, pride iz šole domu in pravi: „Oh, mama, ne veste, kako velikega osla sem danes videl! Tak je bil, kakor naš stric.“ O, tako velik pa že ni bil,“ se oglasi še manjša sestra; „tako velikega osla ni, kakor je naš stric.“

Pristavimo le še, da je bil ta stric velik nemškutar.

Vremenska novica.

Do zdaj je bila navada, za kazalce vremena delati majhne kapucine, ki so se pokrivali, kedar je k dežju kazalo. Namesto takih kapucinov je sklenil nekdo, ki take figurice izdeluje, delati majhne Razlage, ker je v dežel-nem zboru videl, da se dr. Razlag zná prav dobro sukati po vetru. Naredil mu bo dvojni obraz, nemškega in slovenskega. Kedar bo možic kazal slovenski obraz, bo znamenje, da bo dalje časa lepo, nemški obraz pa bo naznanjal, da kaže slabo vreme za Slovence.

Nova iznajdba.

Nekdo, ki je po naših deželah mnogo potoval in pozná naše razmere, je iznašel nov stroj (mašino), kateri bi bil za Slovence zeló koristen. Ta stroj ima namreč namen, tistim bogatinom, katerim denar noče iti nikakor iz žepa in izpod palca, pomagati, da jim rajši gre.

Ta stroj priporočamo zlasti nekterim bogatinom, ki so Slovenci z dušo in telesom, a z mošnjo ne, zlasti pa presvitlemu gospodu knezoškofu ljubljanskemu. Kdor želi dobiti tak stroj, obrne naj se do „Brenceljna“, kateri muga s podukom o rabi njegovi prav rad zastoj dá.

Pravi pomen.

A. Vladni zastopnik gospod Hočevár je v deželnem zboru rekel, da je bila pri shodu kranjskih učiteljev v Ljubljani zbrana „elite“ kranjskih učiteljev. Kaj pomeni beseda „elite“?

B. Ta beseda je francoska in pomeni „izbrano“, t. j. to, kar se navadno iz kake reči izbere.

A. Tako? Po takem je „elite“ tudi to, kar se n. pr. iz žita, fižola, leče, itd. izbere, toraj najslabša reč, plevel?

B. Tudi to, se vé da!

A. Potem je pa gospod vladni zastopnik prav imel, ko je tako rekel.

Slovstveno.

A. Od kod li prihaja beseda: „šrajati“, ki se pogosto na Notranjskem sliši?

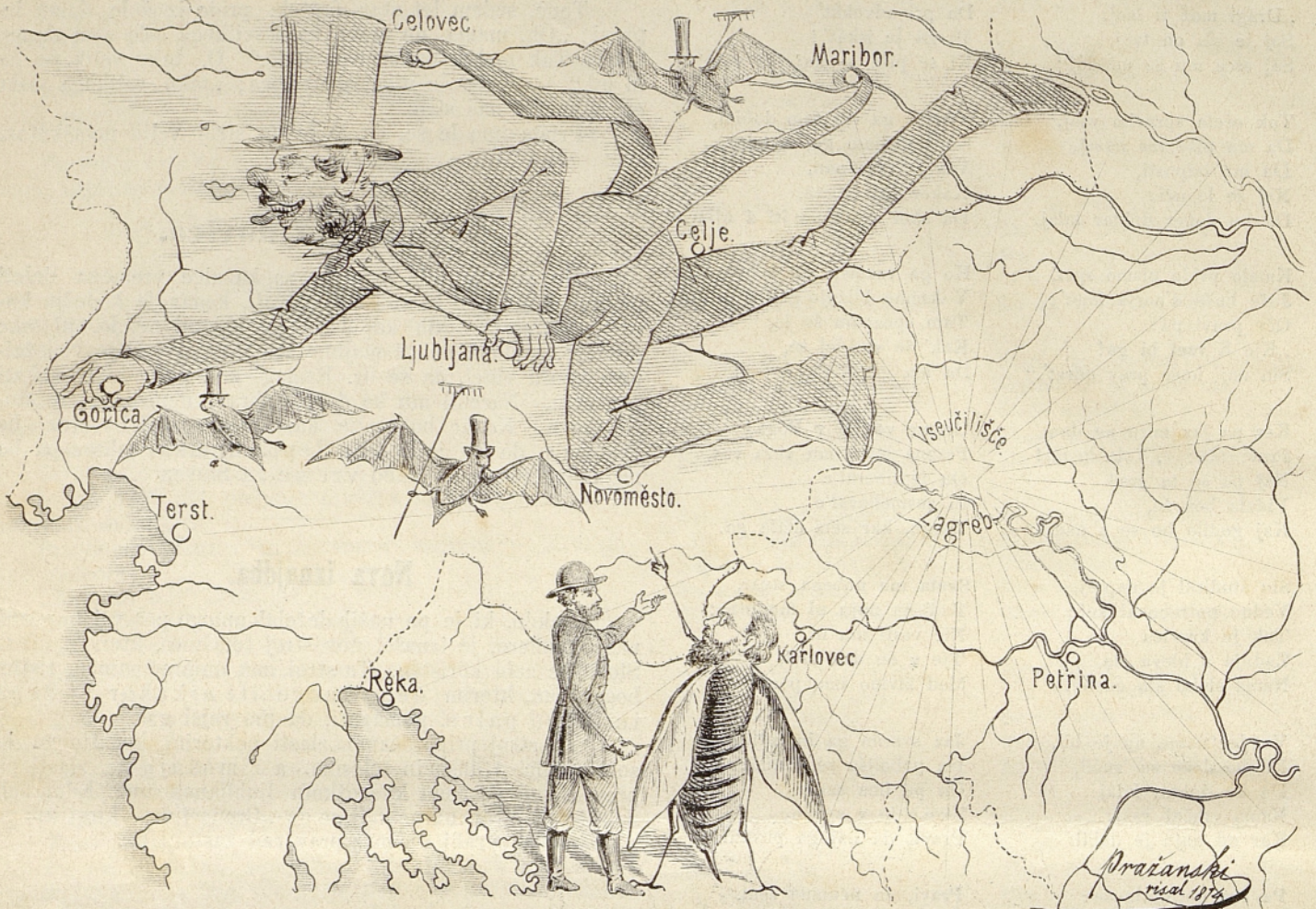
B. Najbrže od imena „Šraj“, ktereга ima nek ljubljanski jezični doktor, ki je zastopnik ljubljanskih nemškutarjev v deželnem zboru Kranjskem.

A. Kaj pa, če bi ime „dr. Šraj“ prihajalo od besede „šrajati“?

B. Tudi mogoče! Saj se pravi „šrajati“ v enomer govoriti in nič misliti.

A. Potem bo že beseda „dr. Šraj“ izpeljana iz „šrajati“.

Zakaj je tema pri nas.

Prijatelj „Brenceljnov“. Kako to, da ona-le luč na nebu sije po vsem svetu, zdaj je zasijala še celó Hrvatom, po Sloveniji pa je še tako temá?

„Brencelj“. Ali ne vidiš oblaka, ki se vedno vriva med Slovenijo in ono luč? Dokler se ta oblak nazaj ne umakne in oni-le netopirji ne zginajo iz obnebja, tako dolgo Slovencem ta luč ne bo zasvetila.

Slovenci!

Vas je kakor listja in trave, pravi neka pesem. Ker Vas je toliko, čujte, kaj vam **„Brencelj“** pove!

S to trojno številko je pri njem končano še le prvo polletje, s prihodnjo se bo začelo drugo polletje. Tedaj le po mošnjiček, kdor še ni vsega plačal!

Davek za „Brenceljna“ znaša:

za vse leto ali 24 števil 3 gld. — kr.

„pol leta“ 12 „ 1 „ 50 „

„četrt“ 6 „ — „ 80 „

kar je sicer že vsakemu znano, pa vendar nekteri delajo, kakor da ne bi vedeli, da „Brencelj“ sploh kaj veljá.

Izhajal bo odslej, kar bo mogoče hitro in skušal do novega leta za letos izbrenčati, da potem o novem letu prične redno brencanje po dvakrat na mesec.

Ce je Vam Slovenci, katerih je kakor listja in trave, kaj mar za to lažnjivo muho, pošljite mu brž

vsaj zaostalo naročnino, da bo mogel redno spolnovati svojo dolžnost.

Tega se tudi nadja

„Brencelj“,

ki ne živi toliko od same pohvale in zraka, kolikor od naročnine.

„Brencelj“ piše:

Gosp. L. H. v L. Hvala za poslano! Vsega zdaj nisem mogel porabiti, ker so se med tem okoliščine nekoliko spremenile in je tudi marsikaj že zastaranega. Več pismeno, da bo le količaj časa.

Gosp. J. V. pri sv. D. pri L. Tudi Vaše dobrovoljno pismice prejel z vlogo vred. Zadel nisva nič. Je že smola! Prvi dan sem se hotel obesiti, pa sem spoznal, da bi tudi to nič ne pomagalo.

Gosp. J. P. v V. „Kravseveca“ J. Fatur v Zagorji in Bern. Dolenec v Vipavi svojega dolga nista še plačala. Drugi pot boste brali še več „Kravsevecev“, ki niso tako grdi, kakor ta dva, pa vendar vsi skup dolžni do zdaj 2400 in nekaj gold. Ko bi le polovico koj poslali, kako lepo bi se „Brencelj“ oblekel in kako hitro bi po svetu sfrčal! Je že križ! Brali bi ljudje že še, a denar jim ne gre nikakor iz rok.

Predsednice mačka.

Nekoliko politična, pa vsakemu lahko razumljiva povest.

(Dalje.)

„Tako! Hm! Imate danes nemara — mačnico?“

Policijski načelnik se zopet strese, a spoznajoč, da se ne sme nikakor sumljivo vesti, odgovarja s posiljenim smehom:

„Skoro da! Nisem navajen ga čez mero.“

„Ej, ej, zabuhla glava ni za delo. Pa kako da imate danes, tako soparen dan, svojo površno suknjo na sebi? Saj se morate zadušiti! Morda ste jo za to oblekli, ker, kakor ravno zapazim, v nji nekaj bolj obširnega nesete v pisarnico. Kaj je to? So morda spisi in akti, ki so se nakopičili o pogrešeni — mački?“

Gospodu policijskemu načelniku sili kri v glavo, pred očmi mu vse mrgoli, sprehajajo ga različne barve in sapa se mu vstavi. Ko nič ne odgovori, nadaljuje predsednik:

„Vam prihaja nemara slabo?“

„Nekoliko se mi je v glavi zavrtilo, pa bo že dobro, zlasti, kadar se okrepčam malo z mrzlim kapunom (to besedo posebno prevdari), kterega sem sinoči seboj vzel in ki ga zdaj tu v žepu nesem seboj v pisarno.“

„Dober tek k temu kapunu,“ pravi gospod predsednik in gre po stopnicah doli. Spodej pa mrmra za se: „Haha, Tone je držal besedo, stavim svojo glavo proti glavi načelnika, da ima ta zdaj mačko v žepu, ktere se bo skušal znebiti na vsak način. Treba ga opazovati.“

Na to migne Tonetu, ki je na dvorišču ravno voz umival, in mu naroči:

„Tone, danes si oproščen dela, naj ga hlapec stori. Ti pa se napravi, ter čakaj tu doli kje, da boš videl gospoda policijskega načelnika iti iz hiše. Ti greš za njim, kamorkoli bi se napotil, in ga opazuješ, a tako, da te ne bo videl ali vsaj ne mislil, da ga opazuješ, kajti on ima mačko pri sebi v žepu na desni strani površne suknje. To si zapomni in še le, kadar boš videl, da jo kam vrže, ga ogovoriš. Si razumel? Pazen bodi in glej, da te ne spozna. Tu imaš petak za danes.“

„Ne bojte se, gospod predsednik, meni ne bo ušel,“ odgovori Jože in gre v svojo stanico, kjer se preobleče. Gospod predsednik potem odide.

„Hvala Bogu,“ pa zdihne gospod Vohun, ko je bil v svoji pisarnici, „da me je spustil. Če me moja bistroumnost ne moti, ima predsednik sum do mene, sicer bi se ne bil oziral po mojem desnem žepu in me ne izpraševal s takim mefističnim, peklenskim smehom.“

Obesi svojo suknjo na lesen držaj, ki je stal v kotu, potiplje, je li paket še v žepu, in ko je v tem obziru pomirjen, se vsede in jame premišljevat.

„Če bi predsednik res kak sum imel, če bi kdo videl, da je šla mačka sinoči z menoj domu, in predsedniku me izdal! Nekaj se mu je moralo zdeti, sicer bi me ne bil tako po strani pikal. Kolikokrat sem nesel že kaj seboj v pisarnico, a nikdar tega še zapazil ni. Na vsak način nekaj ni prav, jaz ne morem prav prosto dihati, dokler se ne znebiti mačkine malenkosti.“

Tako premišljuje gospod policijski načelnik, a danes mu v pusto glavo ne pride prava misel. Tudi mu je soba tako nekako tesna, soparna. Ven, ven, morda tam kaka sapica prinese mu pravo misel v glavo.

Na to obleče svojo površno suknjo in se podá po najkrajši poti iz mesta, kjer je sprehajališe tik vode, z namenom, tu znebiti se mačke na vsak način.

Med tem, ko se profesor in ne daleč za njim Tone, zadnji klobuk na oči pomaknjen, iz mesta podasta, imamo mi toliko časa, da se ozremo nazaj in pojasnimo to, kar dozdaj ni še vsakemu jasno.

Kako je mačka prišla v gospoda policijskega načelnika posteljo, se bo že marsikomu zdelo, kdor vé — kar smo že naznanili — da sta se načelnikova hišna in Tone štemala. Rozali je bilo, ko je odgrnila gospoda načelnika posteljo, pač lahko, mačko, ki jo je dobila od Toneta, vtekiniti pod odejo in ker je gospod Vohun vlegel se na odejo, je ni mogel prej zapaziti, kakor zjutraj, ko se je bila mrtva živalica po gorkoti njegovega telesa ogrela. Da bi bil prišel domu, kakor navadno, bi jo bil pač zapaziti moral, dasiravno bi bil tudi v tem slučaju najbrže molčal in skušal jo tiho na stran spraviti. To je tedaj jasno, ali da bodo tudi nekatere druge dogodbe jasne in kaj je iz njih prišlo, ozmimo se malo po osebah, s kterimi smo se bili že seznanili.

Tu je najprvo gospod ravnatelj, kteri je zgubil mačko in zdaj strahoma pričakoval, kdaj ga bo kaj doletelo. Drugi dan je sicer šel v gostilnico, pa ni si upal prašati še po zgubljenem robcu ne in ko mu ga gostilničar prinese in praša, je li njegov, ker se je našel pod stolom, na katerem je suknja njegova prejšnji večer ležala, trdi, da on ni ničesar zgubil in ko bi se bilo sicer še kaj našlo pod stolom, naj se ne misli, da je on kaj zgubil; on nima navade, po žepih površne suknje kaj nositi itd.

Gostilničar sicer prepričan, da je robec gospoda ravnatelja, ker razen njega nihče v mestu ni imel takih robcev, pa ker se ga gospod ravnatelj tako brani, mu ga noče siliti, dasiravno se mu to jako čudno zdi.

Gospod ravnatelj potem gré in na večer ga ni bilo v gostilno, kar se je gostilničarju še bolj čudno zdelo, posebno, ker ga tudi prihodnji večer ni bilo videti.

Mačka je bila toraj na vsak način gospodu ravnatelju vkradena iz žepa, a kdo jo je vkradel? O tem ni ustmenega poročila, kajti ta tat ni mogel ničesar izdati, ker ni znal govoriti. Naši bralci bodo morda uganili, da je bil tat gospoda stotnika Marša pes, kteri je bil že prej tako gledal gospoda ravnatelja suknjo, kakor da bi bilo kaj posebnega v nji. Ko je gospod inženir Poteza potem to suknjo čez stol obesil in tega v kot pomaknil, je pasji nos med tem, ko je bil razgovor vihare in nihče ni pazil na pesa, ril v skrivnosti suknje in iz žepa izvlekel najprej robec, kteri se mu pa ni zdel nikakor zanimiv, toraj ga je spustil na tla; za tem je izlekel tudi mačko, ktero je pa seboj vzel in svojemu gospodu še le doma podaril, kakor je že znano. Ravno tako znano je, da jo je stotnik po pošti poslal gospodu svetovalcu ali marveč njegovi gospej, in gospod svetovalec sam je pravil svoji ženi, da je zarad tega prišel v prepir s stotnikom, ki ga je potem klical na dvoboj.

A bistroumnosti gospé svetovalke se je bilo posrečilo, nevarno mačko skrivaj, kakor je mislila, poslati gospodu stotniku nazaj in svojega moža je rešila stotnikove sablje s tem, da mu je ukazala, ostati v postelji in se bolnega delati.

Gospod stotnik Marš je res drugi dan ob odločeni uri s svojo pričo in vojaškim zdravnikom podal sena kraj za dvoboj namenjen in čakal svojega nasprotnika, kterega je hotel le malo opraskati s sabljo, vedé, da gospod svetovalec je imel sicer nož in vilice vsaki dan, a nikoli še sablje v roki.

Toda gospoda svetovalca ni, dasiravno je odločena ura že davno pretekla, pač pa je videti tu pa tam kak mestni stražnik in kakor zdravnik zapazi, se tam izmed dreves vidi še celo neka podoba, ki je žandarju popolnoma enako oblečena.

Pri takih okoliščinah družbi ne ostaja družega, kakor da se mirno vrne nazaj v mesto, a gospod stotnik zabavlja vso pot čez gospoda svetovalca, kteri ne le sam ni imel poguma priti na dvoboj, ampak je svojo bojazljivost še zabelil s tem, da je šel mestni policiji naznanit, kaj se ima goditi zunaj mesta in da ga je gospod stotnik klical na dvoboj, priča te izdaje so bili policaji in žandar, kterega je

gospod zdravnik videl. Zato sklene razžaljeni in srditi stotnik poiskati bojazljivca na domu in ga tam k dvoboju siliti, ali pa mu, kjer ga sreča, javno založiti mogočno zausnico.

Ali je bil gospod svetovalec to stvar res oznanil mestni policiji?

Da to zvemo, idimo za gospo svetovalko, koja je šla zjutraj že ob sedmih iz hiše. Prva pot jo pelje naravnost do mestne policije. Skonca je namenjena, brezobzirno izdati krvoželjnega stotnika, a vendar pomisli, da ji morda mož ni natančno poročil, toraj bi naglost vtegnila škodovati. Zato pa mestnemu policijskemu svetovalcu naznani le to, da se nameravata dva človeka bojevati v gaju tik mesta. Gospod svetovalec pošlje dva mestna policaja, da zabranita dvoboj in primeta bojevalca, ako ju že pri boju zasačita. Policaja sta res videla gospoda stotnika in še tri druge gospode, a dvoboja ne, toraj sta mislila, da seti po gaju le sprehajajo, in tako vodstvu mestne straže tudi poročala.

Ko je gospa svetovalka to opravila, se poda proti hiši gospoda predsednika prašat, ali bi zamogla govoriti z gospo predsednico in kdaj? Hišna, do ktere se obrne, pravi, da bi gospa svetovalka blagovolili priti proti enajstem, takrat bodo gospa predsednica že po koncu. Gospa svetovalka gre na to domu, kjer najde gospoda soproga v postelji do ušes pod odejo, dasiravno se potí, kakor mlatič. Ko zagleda soprogo, hoče vstati, pa ona ga potisne nazaj in mu veli ležati, dokler mu ne bo dovolila, da vstane. Zdiho-vaje se gospod svetovalec zopet zarije pod odejo.

V tem hipu pomoli Liza svojo glavu skozi vrata in naznani:

„Milostljiva gospa, gospod je zunaj, ki praša po gospodu.“

„Je že sem prišel,“ stoka gospod svetovalec pod odejo. „Saj sem rekel: o, ti ga ne poznaš. Zdaj me hoče tu zabo-
stosti v postelji, kakor ribič ščuko v blato zarito.“

„Tiho bodi, pravim,“ reče gospa, „če je res prišel, ga bom že sprejela, nič se ne boj. — Liza,“ se obrne proti hišni, „odpri mu vrata v sprejemno sobo.“

Potem šumi gospa iz bolnikove sobe v sprejemno, kamor je bil tudi gospod stotnik — kajti on sam je bil — že vstopil.

„Gospod stotnik Marš, če se ne motim,“ ga nagovori gospa svetovalka in mu pokaže sedež.

A gospod stotnik stoji, kakor prej, in reče resnobno:

„Hvala! Jaz bi želel govoriti z gospodom svetovalcem.“

„Žal mi je,“ odgovori gospa svetovalka, „da to ne bo nikakor mogoče. Moj soprog je bolan in zdravnik mu je prepovedal govoriti in ukazal, da se ogiba zlasti pogovorov, kateri bi ga vtegnili vznemiriti.“

„A, bolan je gospod svetovalec! Čuda! Sinoči je bil še tako dobre volje, da se mi to skoro čudno zdi. Imam ž njim nekaj važnega poravnati, kar naj bo pa odloženo do tistega dne, ko bo gospod svetovalec zdrav vstal.“

„Tudi jaz se imam zahvaliti za lično darilo, ktero ste nam včeraj po pošti poslali, gospod stotnik.“

„Da bi bil jaz kaj poslal, in vam, gospa?“

„Ne ravno meni, — mojemu soprogu. Toda, ker se dar meni ni pristojen zdel, poslala sem ga vam nazaj v isti škatljici in istem papirji.“

„Motite se, gospa! Jaz nisem poslal ničesar,“ pravi stotnik, a vendar spreminja barvo. „S čim bi mogli spri-
čati, da vam je kaj od mene došlo?“

„Če kdo hoče kaj poslati brez imena in to v papir zavije, naj vzame čisto beli papir ali pa časnike, ki se povsod nahajajo, a odtrgati mora svoj napis. Po tem napisu, prilepljenem na gorenjem voglu časnika, sem spoznala, da ta dar ne prihaja od družega, kakor od vas, gospod stotnik. Kako ste prišli do njega, tega mi, se vé da, ne boste hoteli po pravici povedati, vas tudi ne prašam. Zdaj je zopet v vaši sobi, tedaj meni ni nič mar za-nj, pač pa

se mi to, ne zamerite gospod stotnik, zdi nesramno, možaku, kakor bi vi morali biti, naravnost nespodobno, da najprvo hočete mojega soproga v sum spraviti, kakor da bi bil on mačko umoril ali odnesel gospej predsednici, potem pa ga še na dvoboj kličete. To, to je nespodobno, to je hudobno.“

Gospod stotnik ni bil še nikdar v taki zadregi, še takrat ne, ko je o vojskinem času bil nadzornik vojaškega magacina in so krogle žvižgale — dva dni daleč od njegovega stana. Da bi mu bil stal kak možki nasproti, bi bil že vedel zagrometi nad njim, a rohneti nad žensko — to ni možko, nespodobno še celó junaku, ki v pokoju vživa kruh, kterega v 20 letih — ni zaslužil. Iz te zadrege si pomaga s tem, da gre in se opraviči, rekoč:

„Tudi vi meni ne zamerite, gospa, ako vam rečem, da o stvarih, ktere imamo mi možaki med seboj, ženske malokdaj kaj razumijo, toraj se ne dá ž njimi govoriti o njih. Se priporočim! Moj priklon!“

Po teh besedah odide in gre naravnost proti domu. Na poti še le, ko si ponavlja vse, kar je ravnokar slišal, se tudi njemu zdi, da se ni posebno junaško obnašal, ko je prvič poslal mačko gospodu svetovalcu, in drugič ga dražil, da so padle razžaljive besede, zaradi kterih ga je potem na dvoboj klical. To ni bilo delo, s kterim bi se bil mogel pobahati, to spozna stotnik sam in sklene, z gospodom svetovalcem se na kak način porazumeti, če se bo dalo.

Takih misel poln pride do svojega stanovanja, vzame mehanično ključ iz žepa in odpre ter vstopi, ozirajoč se po oni strašni škatlji. Najde jo pod posteljo, jo odpre — a o mački v nji ni duha ne sluha. Kam je prešla! Kdor jo je ukradel, je to storil iz hudobnega namena; morda je že zdaj pri gospej predsednici, kateri bi se on najnazadnje hotel zameriti. K temu pa pride še druga misel, ktera ga bolj vznemirja, kakor prva; slišal je bil namreč tudi on, da se pripisuje umorjenju mačke politična važnost, in tisti, pri kterem se najde, bo razupit kot glavni prekucijski vodja. Strogo vladno misleči stotnik Marš — prekucuh, upornik, še celó vodja upornikov! Ali bi ga mogla osoda hujše zadeti, kakor če ga spravi v tak sluh?

Ves zamišljen se poda iz hiše namenjen, da bi od strani popraševal, če se je našla mačka. Na vsak način pa sklene, kakor trdovraten hudodelnik tajiti vse, kar se mu ne dokaže, dokazalo pa se mu bo težko in to je njegova tolažba.

Naj gospod stotnik stika in poprašuje, mi gremo za gospo svetovalko, koja proti enajsti uri, oblečena v črno žido, gre k gospej predsednici. Hišna jo naznani in potem ji odpre vrata, da stopi v sobo, kjer gospa predsednica sloni na zofi — črno oblečena.

„Sedite, ljuba,“ zdihne gospa predsednica, „jaz sem tako slaba, tako bolna —“

„Oh, oh, razumim,“ pritrdi gospa svetovalka in se vsede; „jaz občudujem le vašo trdnost, da se po taki britki zgubi še po konci držite.“

„Ne govorive dalje o tem; me tako prešine, kadar se spomnim. Vi ne veste, kaj sem zgubila.“

Gospa predsednica si zakrije obraz in vidi se, kakor da bi ji božjast stresala suhi život ali jo krč prijemal.

„Kaka hudobnost prebiva v človeku, ki je v stanu —“

„Da, da, hudobnost, ljuba, peklena hudobnost. Le popolnoma zdivjan človek je mogel tako neusmiljen biti.“

„Divjak je bil, če tudi morda v črni suknji ali vojaški obleki.“

„Kaj? Zakaj v vojaški obleki? Imaste mar kak sum?“

„Hm! Čeravno zdaj ne v vojaški obleki, a vendar vojaškega stanu. So tudi vojaki v pokoju.“

„Vi več veste, ljuba, govorite, zarotim vas! Oh, kaj mi bo slišati!“

Gospa svetovalka potem jame pripovedovati, da je slišala po nekem prav zanesljivem človeku, da je mačka

mrtva pokopana v škatljici in sicer v stanovanji gospoda stotnika. Popolnoma prepričati se o tem, kar ji pravi, bo gospej predsednici bôje težko, kajti gospod stotnik je ravno tako hudoben, kakor zvit tič; z lepo ne bo dal škatljice od sebe, posebno ne, ako bi slutil, da pot pride od gospe predsednice.

„Toraj mrtva,“ zdihne gospa predsednica, „nedolžna kri je vendar-le prelita. In po takem človeku, ki nam je vedno hlinil udanost in prijateljstvo!“

„Včasih so naši najbližnji prijatelji nam najnevarniši sovražniki.“

„Prav pravite, ljuba, taki ljudje se nam le prilizujejo, kadar hočejo z našo pomočjo kaj doseči. Toda zdaj ne bove dalje govorili, zdaj gre poiskati nedolžno mučenico in maščevati se nad morilcem. Jutri, ljuba, mi boste skazali prijazenost, je-lite?“

„Z veseljem, gospa predsednica, če vam moja tolažba kaj olajša osodo,“ pravi gospa svetovalka in vstane.

„Zahvalila se vam bom jutri spodobno, zdaj me je novica, katero sem zvedela od vas, preveč potrla. Oh, oh!“

Gospej greste vsaka svojo pot, predsednica v drugo sobo, svetovalka pa domù. Med potjo skaklja tej srce radosti, ker je gospoda stotnika v tako godljo spravila. Kako se bo opravičil!

Nemški pregovor pravi: „Če se o volku govori, se rad pridrvi.“ Gospod stotnik sicer ni bil volk, a prišel je vendar, ker ste ga gospe v mislih imeli. Ravno ko gospa svetovalka prišedša po stopnicah doli stopi na prag veže, zagleda pred sabo gospoda stotnika. Hinavec! Mesto, da bi padel na kolena ter skesane vesti se spovedal svojega greha, se prav vljudno odkrije pred gospo svetovalko in okrog ust mu pleše nekaj, kar je zelo podobno skrivnemu veselju nad škodo, nesrečo ali zadrego bližnjega, ktere ga trpeti ne moremo.

„Nadjam se, da ste dobro spati blagovolili, gospa svetovalka,“ se predrzne celó jo nagovoriti, „in med tem tudi pozabili najini zadnji razgovor.“

To je vendar preveč! Nesramnost tega človeka presega vse meje spodobnosti.

Gospa svetovalka gre toraj memo njega pokazavši mu obraz, pred kakoršnem bi se vsak drugi v tek spustil, le stotnik ne, kajti on je pogumen mož, to kaže njegovo stotništvo.

V tem, ko gré po stopnicah k gospej predsednici, pogledimo mi malo v njegovo preteklost, da vidimo, kako je bil prišel do stotniške stopinje.

Bil je v kadetni šoli in ker je bil sin dvornega svetovalca, je vstopil v armado kot lajtenant. Časi so bili takrat mirni, toraj je junačil po plesih in pri kartah ter dajal očetu priliko, dolgove plačevati za njim. Pride vojske čas, in naš junak odrine z drugimi vred na Laško; pride pa le do Vidma, kajti tam tako močno zboli, da se je morala vojska brez njega končati, kar se bôje imenuje strah pred topovi in smodnikom. V boju je padlo več častnikov, toraj je naš lajtenant po vrsti se pomaknil eno stopinjo naprej in postal nadlajtenant. Zopet so nastali mirni časi, nadlajtenant je toraj počenjal to, kar prej lajtenant, le da je oče za dvema zvezdama plačeval več dolga, ko za eno. Ko se vname vnovič vojska, mu je bilo vsled nekega znanstva matere njegove s poveljnikom njegovega polka podeljeno vodstvo oddelka, ki je živež za armado vozil, in tako je bil sicer pri bitvi nazoč, a tako daleč za zadnjim oddelkom, da je komaj strel topov slišal. Potem je, kakor po prvi vojski, ker je zopet več častnikov padlo, pomaknil se za eno stopinjo naprej in postal stotnik. Da bi v prihodnje mu ne bilo treba več poslušati strela topov, ktere ga njegova ušesa niso mogla nikakor prenašati, je po posredovanji matere dobil poveljništvo bolnišnice. Na tej stopinji se je vrlo bojeval za domovino, dokler se ni naveličal; potem pa je šel v pokoj vživat v podobi pokojnine dobro zaslužen plačo za svoje cesarstvu tako koristno de-

lovanje. Pri tej priliki se mu je tudi križec na hrabra prsa obesil, na ktere ga je bil tako ponosen.

To je kratek životopis našega hrabrega stotnika v pokoji, ki ga vidimo zdaj vstopiti pri gospej predsednici. Kako ga je ta pogledala, si lahko vsak misli, ki vé, kaj se je prej godilo.

„Gospod stotnik,“ prične gospa predsednica skoro brez sape, „vas nisem pričakovala, pač pa sem hotela poslati po vas —“

„Po mene?“ pravi stotnik in dozdevati se mu jame, da ga je vtegnila gospa svetovalka tu ravno prej prav dobro očrtniti. Morda je celó o mački kaj zinila!

„Da, po vas, gospod stotnik. Gospa svetovalka je na vas zvalila sum velikega hudodelstva —“

„Sumiči se lahko,“ odgovori gospod stotnik v ne majhni zadregi, „a dokazi, kje so dokazi?“

„Vaša naloga je, opravičiti se!“

„Dajte mi priliko, vzvišena gospa predsednica!“

„Velja! Dam vam jo!“

Gospa predsednica pozvoni strežaju in ko ta vstopi, mu veli:

„Stopi k gospodu stotniku na dom in reci njegovemu strežaju, da mu gospod stotnik veli izročiti ti škatljo, katero mu je prinesla hišna gospe svetovalke. To hitro sem prinesi.“

Strežaj gre, gospod stotnik strmi in jame se mu dozdevati, kaj se je zgodilo njemu za hrbtom. Rad bi bil skočil za strežajem, pa predsednica mu mogočno veli, da se vsede. Sama pa vzame v roko časnik in ga pregleduje molče. Gospod stotnik je kakor na žerjavici, sam pripozná, da mu tako vroče še ni bilo ne v najhujši vojski.

Strežaj pride kmalo nazaj in postavi na mizo škatljico. Gospod stotnik skoči kviško.

„Tedad to je grob moje Milice! In vi, nesramen človek, ste njen morilec.“

Gospoda stotnika spreletavajo vse larve, strah mu kar besedo zapre.

Gospa predsednica vzame v roke škatljico in jo hoče odpreti, pa jo zopet pomolí strežaju, rekoč:

„Oh, odpri jo ti, jaz — jaz — ne morem.“

Strežaj, bolj trdega srca, zgrabi škatljico, jo odpre in jo pomolí gospej predsednici, ktera se z zdihljejem po nji ozre in se pripravi, da bi padla potem v omedlevico. Pa zakaj ne pade? Ali je njeno srce po dolgem žalovanji že tudi okamenelo? Ali je morda v škatlji kaj drugega? Pogledimo!

Nekaj ubitih pip, ostankov smodek in koščekov sveč je, kar se pokaže v škatljici očem gospe predsednice.

Gospod stotnik, ki je zopet k sebi prišel, stegne svoj život do orjaške velikosti, ko vidi, v kaki zadregi je zdaj gospa predsednica, ktera išče besede.

„Vrli gospod stotnik,“ začne počasno in zmedeno, „vi ste popolnoma nedolžni. Ali mi boste mogli odpustiti, da sem vas tako po krivem natolcevala? Ta svetovalka —“

„Da, da, svetovalka,“ pravi brz stotnik, ki si ne more razložiti vsega tega, „ta ima piko na-me. Menim, da sem zdaj opravičen!“

„Popolnoma, ljubi moj stotnik. Saj jej tako nisem hotela dolgo verjeti; pa ko je pripovedovala s tako gotovostjo, nazadnje vendar nisem mogla drugače, nego misliti, da je res tako.“

„Dovolite zdaj, gospa predsednica, „da se poslovim. Mudi se mi namreč k gospej svetovalki zahvalit se jej za to, kar mi je naklonila.“

Priklonivši se odide hitro. Ko gre po stopnicah, mrmra med zobmi:

„Vrag naj me vzame, če mi je vse to le količ kaj jasno! Kje je zdaj mačka in kako je prišla ta roba v škatljo! Morda mi bo vedel Janez razvozljati to zastavico. O, Janez je tič! Če je tako, kakor mislim, — no, par desetakov je zaslužil.“

Dolgih korakov hiti domu, med tem se gospa pred-

sednica jezi nad svetovalko, ktera jo je pred stotnikom tako blamirala, in misli na maščevanje. Tresi se, gospa svetovalka!

Ne motimo gospé predsednice v premišljevanji, marveč podajmo se na drug kraj, kjer se čuje beseda ljubezni, v stanovanje gospoda policijskega načelnika, ktereга — kakor nam je že znano — ni domá, ker se je šel sprehajati ob vodi.

V mali izbici, kjer sedi Gabrijelica navadno pri delu, je tik nje Milko, zdaj bolj židane volje, ker se mu zdi, da je že bliže svojemu cilju, pričakuje namreč vsak dan, vsako uro odgovora na svojo prošnjo. Mačko je bil že skoro pozabil in hrup, ki se je zavoljo nje vnel, se mu je smešen zdel. Toda kakor vsak hrup, mora tudi ta potihnuti, in da je on tisti hudodelnik, po katerem se tako marljivo poprašuje, to ne more skoro nikakor na dan priti. Zato mu pa vse to ne beli več las, k večemu, da je malo radoveden, kam je gospod šolski ravnatelj pripravil mačko. Prašati ga pa po tem noče in sicer iz že znanih vzrokov ne.

Danes je Gabrijelica malo zamišljena, Milku se zdi, kakor da bi imela kako skrivnost. Zato ji reče:

„Gabrijela, draga moja, danes vas nekaj teži, kar skrivate pred menoj.“

„Kaj mislite, gospod Milko! Da bi jaz vam kaj skrivala?“ se izgovarja Gabrijelica, a vidi se ji po zibajočem se glasu, da ima Milko vendar-le prav.

„Zaupanje je prva podlaga ljubezni in zakona,“ nadaljuje Milko: „vas nekaj teži, kar vam vznemirja srce. Govorite, Gabrijela, povejte meni to, morda sem jaz v stanu razporediti meglo, ki vam temne dozda; zá-me vselej še jasno bivše obličje.“

„Ne skrbite, Milko, saj se ne tiče vas in najine ljubezni. Saj vsa ta reč nima nič v sebi.“

„Tim bolj! Zato mi pa še lože razodenete, kar mi skušate skrivati.“

„Je skrivnost, ktero sem slišala — nehote —, ko sem mislila iti očetu dobro jutro vošit. Ni prav, da sem jo slišala jaz skozi zaprta vrata, zato je pa tudi vam rada ne povem. Je skrivnost med očetom in materjo.“

„Če je taka, potem pa le molčite! Jaz nočem vtikati svojih ušes med družinske skrivnosti.“

„Družinska skrivnost to ni, k večemu nesreča.“ —

„Nesreča?“

„Se vé da, toda oče tega niso nalašč storili, verjemite mi.“

„Saj še ne vem, kaj so storili oče!“

„Res, vam še nisem povedala. Nesreča pa je gotovo, če —“ Gabrijelica omolkne.

„Če?“ prša Milko in vpré svoje oči v Gabrijelico. „I no, če se mačka predsednice —“

Milko jo prime za roko in vpré svoj pogled še bolj trdo v Gabrijelo, ko prša: „Kaj? Mačka predsednice?“

„Čegava pa? Saj so jo koj spoznali, ko so jo v postelji pod sabo našli zadušeno!“

„Zadušeno?“ poteguje Milko.

„Se vé da! Če so vso noč na nji ležali, se je pač morala zadušiti.“

„Tako!“ reče Milko na vso moč zavzet; „Oče so mačko zadušili? V postelji? Ali to dobro vedó, da so jo oni zadušili?“

„Kdo drugi bi jo bil mogel zadušiti, kakor oni? Sinoči so prišli malo bolj veseli in pozno iz družbe v gostilnici, pa niso zapazili mačke pod odejo v postelji, ker so se kar nad odejo vlegli. Je morala že z njimi vred gori priti, pa je niso videli. Zdaj jih pa to strašno skrbi, kajti če bi to zvedela gospa predsednica — —“

„Se vé da, se vé, po tem, kar so oče sami si prizadjali, da bi morilca mačke spravili v sum revolucionarja, je lahko razumeti, da se tega bojé. Kje pa so zdaj oče?“

„Menda v pisarnici!“

„Jaz grem k njim!“

„Ne, Milko, zdaj ne! Tudi ne smejo zvedeti, da za njihovo skrivnost razen mater še kdo drug vé, sicer — gorje meni!“

„Ne bojte se, Gabrijela, vas ne bom izdal. Jaz imam vse druge namene. Danes se bo odločilo. Z Bogom, Gabrijela moja! Kedar se zopet vidiva, boš moja nevesta.“

In predno se Gabrijelica prav zavé, je že na stopnicah. Tako hitro gre doli, da ne vtegne premišljevat, po kakem naključju je prišel gospod policijski svetovalec do mačke. Le to mu je jasno, da se je s tem kdo maščeval nad njim in sicer prav občutljivo, ker hujega mu pač ni mogel storiti, nego da mu je podvrgel mačko. Pa kdo je ta in kako je prišel do mačke?

Ko zavije okoli bližnjega vogla, vidi nekoliko korakov pred seboj gospoda Vohuna, kateri, obe roki v žepih površne sukuje, urnih korakov stopa dalje.

„Oho, kam li gre?“ se vpraša Miko, „pa ne, da bi mačko k pogrebu nesel, haha! Skusimo ga doiti!“

Milko stopi malo hitreje in kmalo je vstric gospoda Vohuna, kateri se ozre nekoliko plašno po njem ter hoče zadej ostati. A Milko ga pozdravi in nagovori:

„No, gospod svetovalec, greste malo na sprehod?“

„Da, grem,“ renči odgovorjeni, „izbral sem si to pot, ker vem, da je dopoldne navadno samotna.“

Zadnjo besedo gospod policijski načelnik posebno poudari, tedaj bi moralo biti Milku jasno, da gospod Vohun hoče danes sam se sprehajati, da mu je toraj vsaka družina neljuba. Toda Milko je trdovraten, kakor da bi zadnje besede slišal ne bil, nadaljuje:

„Ta pot je dolgočasna, po nji hodijo navadno ljudje, ki imajo kake skrivnosti.“

„Skrivnosti?“ prša gospod Vohun, obstane in se obrne proti nadležniku ter osorno nadaljuje: „Kaj mislite s tem? Jaz vam naravnost povem, da vas tu nisem prišel iskat.“

„Vem, da ne, gospod vladni svetovalec,“ pa se smehlja Milko, „vi mene ne iščete, pač pa jaz vas in sicer iz tega namena, da bi vam priporočil pozornemu biti in ne misliti, da vas nihče ne vidi in ne vé, kaj nameravate.“

„Kaj hočete s tem reči? Meni se ni ničesar in nikogar varovati ali bati.“

„Druge dni ne, pač pa danes,“ odgovori Milko zvi-jačno.

„Tega, kar nameravate zdaj, bi ne smel vsak videti, zlasti ne — gospa predsednica.“

Gospodu Vohunu prihaja vroče, kakor navadno človeku, ktereга vest peče.

„Mene se ne bojte,“ nadaljuje Milko bolj tiho, „jaz tako vem, kaj imate v žepu.“

Gospod Vohun se še bolj prestraši in malo manjka, da ne omahne. Milko pa hiti nadaljevati:

„Tudi gospa predsednica in gospod predsednik imata sum do vas. Le ozrite se nazaj in oglejte si bolj natanko onega gospoda, ki počasnih korakov za nama lazi, klobuk na obrazu. To je kočijaž predsednikov in ima povelje slediti. Ko bi bili vi ono stvarico v vodo ali kam drugam vrgli, bi bil skočil iz kakega kota, jo pobral ali iz vode izlekel. Nasledke si utegneta sami misliti.“

Grozno! Gospodu policijskemu načelniku prihaja črno pred oči, mrzle kaplje se vtrinjajo po bledem obličju in ves pobit zdihne:

„Toraj je vse proč! Po meni je!“

„Ne še; ako meni zaupate, jaz vas bom rešil. Meni se ni treba tresti pred jezo predsednice, če prav ves sum na-me pade.“

„Blagodušen mladeneč,“ spregovori gospod Vohun naglo, „bi me vi res hoteli rešiti?“

„Pod nekim pogojem, se ve da, zastonj ni nič na svetu.“

„In vaš pogoj?“ hiti gospod Vohun prašati.

„Da mi daste Gabrijelico!“

(Dalje prihod.)